

Hegel, *Tüze Felsefesi*, 1821

HAK KAVRAMI

Giriş

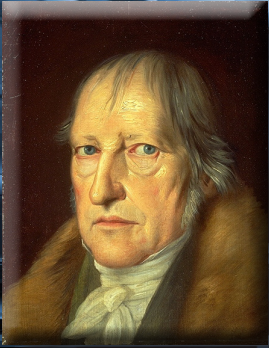
§ 1

Felsefi Tüze Bilimi Hak İdeasını, eş deyişle Hak Kavramını ve bunun Edimselleşmesini konu alır.

Felsefe İdealar ile ilgilenir ve buna göre genellikle '*salt kavramlar*' denilen şeyler ile değil; tersine, onların tek-yanlılığını ve gerçeklik yoksunluğunu gösterir ve *Kavramın* (sık sık böyle adlandırıldığını duyduğumuz ama salt soyut bir Anlak-belirlenimi olan şeyin değil) *edimsellik* taşıyan biricik şey olduğunu ve dahası bu edimselliği kendine kendisinin verdiğini gösterir. Kavramın kendisi yoluyla koyulmuş bu edimsellik olmayan herşey geçici bir *varoluş*, dışsal olumsuzluk, sanı, özsüz görüngü, gerçeklik yoksunluğu, aldanmaca vb.dir.

1

www.idea-yayinevi.com
NOESİS FELSEFE ATÖLYESİ/CKM

Hegel, *Tüze Felsefesi*, 1821

HAK KAVRAMI

§ 4

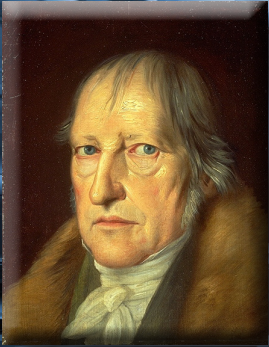
Hakkın temeli genel olarak *tinsel* olandır ve daha tam yeri ve başlangıç noktası *İstençtir*. İstenç özgürdür, ve böylece özgürlük Hakkın tözünü ve belirlenimini oluşturur ve Hak Dizgesi edimselleşmiş özgürlüğün ülkesi, Tinin bir ikinci doğa olarak kendi içinden türettiği dünyasıdır.

§ 29

Herhangi bir belirli-varlığın özgür İstencin belirli-varlığı olması — bu Haktır. Hak buna göre bütününde İdea olarak Özgürlüktür.

2

www.idea-yayinevi.com
NOESİS FELSEFE ATÖLYESİ/CKM

Hegel, *Tüze Felsefesi*, 1821

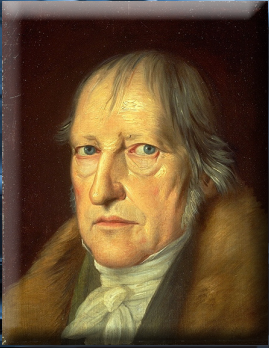
ÖZGÜRLÜK VE İSTENÇ; BEN VE EVRENSEL; KURAMSAL VE KILGISAL

§ 4

EK. ... Özgürlük İstencin temel belirlenimidir, tıpkı ağırlığın cisimlerin temel bir belirlenimi olması gibi. ... Özgürlüksüz İstenc boş bir söz iken, Özgürlük ise yalnızca İstenc olarak, Özne olarak edimseldir. ... Düşünme ve isteme arasındaki ayrım yalnızca kuramsal ve kılgisal tutumlar arasındaki ayrımdır. ... Birşeyi evrensel yapmak onu düşünmek demektir. ... 'Ben' dediğim zaman, orada tüm tikelliği — karakter, doğallık, bilgi, yaş — bir yana bırakırım. 'Ben' bütünüyle boş, noktasal, yalın, ama gene de bu yalınlık içinde etkin olandır. ... Kuramsal özsel olarak kılgisalda kapsanır: İkisinin ayrı oldukları düşüncesinin karşısında olmalıyız, çünkü Anlık olmaksızın hiçbir İstenc olamaz.

3

www.idea-yayinevi.com
NOESİS FELSEFE ATÖLYESİ/CKM

Hegel, *Tüze Felsefesi*, 1821

İSTEMEYEN İSTENÇ; OLUMSUZ ÖZGÜRLÜK; HİNDUİZM; POLİTİK FANATİZM; DEVRİM VE TERÖR

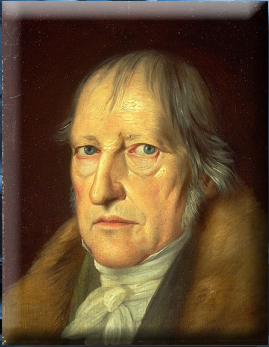
§ 5

İstenç (α) *arı belirlenimsizlik* ögesini ya da 'Ben'in arı kendi içine yansımaları kapsar ki, bunda her sınırlama, doğa, gereksinimler, istekler ve dürtüler yoluyla dolaysızca bulunan ya da hangi yolla olursa olsun verili ve belirli olan her içerik çözülür; *saltık soyutlamanın* kısıtlanmamış sonsuzluğu ya da *evrensellik*, kendi kendisinin arı düşüncesi.

Bu olumsuz özgürlük ya da Anlağın özgürlüğüdür. — Bu boşluğun özgürlüğüdür ki edimsel bir şekil kazanarak tutkuya yükselir, ve dahası, salt kuramsal kaldığı zaman dinde kendini Hintlinin arı meditasyon fanatizmine biçimlendirirken, buna karşı edimsel dünyaya döndüğü zaman, dinde olduğu gibi politik alanda da, tüm yerleşik toplumsal düzeni yıkmaya fanatizmi ve bir düzen istediklerinden kuşku duyulan bireylerin ve yeniden ortaya çıkmaya çalışan tüm örgütlerin ortadan kaldırılması şeklini alır. Bu olumsuz İstenç ancak birşeyi yok ederken varoluşunun duygusunu yaşar.

4

www.ideayayinevi.com
NOESİS FELSEFE ATÖLYESİ/CKM

Hegel, *Tüze Felsefesi*, 1821

OLUMSUZ ÖZGÜRLÜK — 1

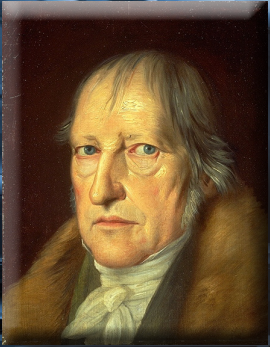
İstemeyen İstenc HİNDU FANATİZMİ, BRAHMAN

§ 5

Ek. İstencin bu ögesinde kendimi herşeyden çözebilme, tüm ereklere vazgeçebilme, herşeyi soyutlayabilme yeteneğim yatar. Yalnızca insan herşeyden, yaşamından bile vazgeçebilir: İntihar edebilir. ... Bu olumsuz özgürlük ya da bu Anlak özgürlüğü tek yanlıdır. ... Anlağın eksikliği tek yanlı bir belirlenimi biricik ve en yüksek belirlenim düzeyine yükseltmektir. Tarihsel olarak bu özgürlük biçimi kendini sık sık gösterir. Örneğin Hintliler durumunda görüldüğü gibi yalnızca kendi ile yalın özdeşliğinin bilgisinde diretmek, arı görüşteki renksiz ışık gibi kendi içselliğinin bu boş uzayında kalmayı sürdürmek en yüksek şey olarak görülür ve tüm yaşam etkinliğinden, tüm erek ve tüm tasarımlardan vazgeçilir. Bu yolda insan Brahman olur.

5

www.idea-yayinevi.com
NOESİS FELSEFE ATÖLYESİ/CKM

Hegel, *Tüze Felsefesi*, 1821

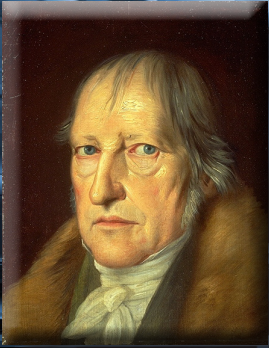
OLUMSUZ ÖZGÜRLÜK — 2

İstemeyen İstenç

FRANSIZ DEVRİMİ, TERÖR, EŞİTLİK

§ 5

Ek. ... Bu özgürlük biçimi dinsel ve politik yaşamların etkin fanatizminde daha somut olarak görünür. Söz gelimi Fransız Devriminin tüm yetenek ve yetke ayrımlarının ortadan kaldırılmasını gerektiren Terör evresi bu duruma bir örnektir. Bu dönem bir sarsıntı, bir titreme, tikel her şeye karşı bir hoşgörüsüzlük dönemi idi; çünkü fanatizm eklenmiş değil ama soyut olanı ister: Nerede ayırım kendini gösterirse, fanatizm bunu kendi belirlenimsizliğine aykırı bulur ve ortadan kaldırır. Bu nedenle devrimde halk kendi yapmış olduğu kurumları bir kez daha yok etti, çünkü tüm kurumlar soyut eşitlik özbilincine aykırıydı.

Hegel, *Tüze Felsefesi*, 1821

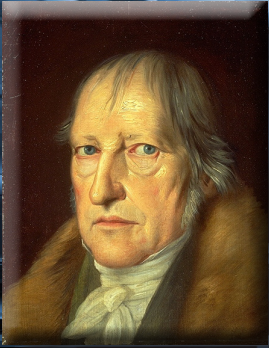
**İSTENCİN BELİRLİLİK KAZANMASI;
İSTEME ÖZGÜRLÜĞÜ VE İSTENEN NESNEYE BAĞIMLILIK**

§ 6

(β) Benzer olarak, 'Ben' ayrımsız belirlenimsizlikten *ayrışmaya*, *belirlemeye* ve bir belirliliğin bir içerik ve nesne olarak *koyulmasına* geçiştir. — Dahası, bu içerik doğa yoluyla verilmiş ya da tinin Kavramı yoluyla üretilmiş olabilir. Kendi kendisinin belirli olarak bu koyuluşu yoluyla 'Ben' genelde belirli-varlığa geçer; — 'Ben'in saltık *sonluluk* ya da *tikelleşme* kıpısı.

7

www.idea-yayinevi.com
NOESIS FELSEFE ATÖLYESİ/CKM

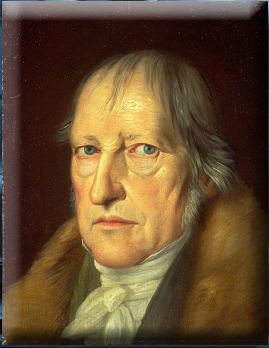
Hegel, *Tüze Felsefesi*, 1821

İSTENÇ İSTERKEN DEĞİL, BAŞKASINI İSTERKEN DEĞİL, İSTENCI İSTERKEN ÖZGÜRDÜR.

§ 7

(γ) İstenç bu iki kıpının birliğidir; — kendi içine yansıyan ve bu yolla Evrenselliğe geri alınan Tikellik; — Tekillik; 'Ben'in kendini belirlemesi, kendini bir ve aynı zamanda kendi olumsuzluğu olarak, eş deyişle belirli, sınırlı olarak koymak ve kendisinde, e.d. kendi ile özdeşliğinde ve evrenselliğinde kalmak, ve belirlenimde yalnızca kendi kendisi ile birleşmek. ... — Bu İstencin özgürlüğüdür ki, onun Kavramını ya da tözselliğini, ağırlığını oluşturur, tıpkı ağırlığın cismin tözselliğini oluşturması gibi.

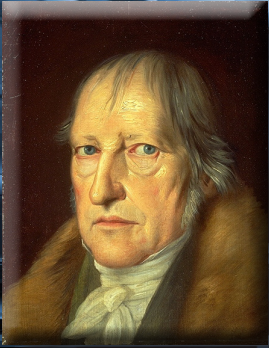
Hegel, *Tüze Felsefesi*, 1821

SEÇİMDE BULUNMA 'ÖZGÜRLÜĞÜ', ÖZENÇ, KEYFİ İSTENÇ

§ 15

Bu [bir seçimde bulunma] belirlenimine göre İstencin özgürlüğü Özenç ya da keyfi istençtir. ... Özenç İstenç kipindeki olumsuzluktur. İnsanın özgürlük açısından taşıdığı en alışıldık tasarım Özençtir. ... Özgürlük genel olarak insanın istediğini yapabilmesidir dendiğini işittiğimiz zaman, bu tasarım yalnızca düşüncenin eğitiminde tam bir eksikliğin belirtisi olarak alınabilir, çünkü burada henüz kendinde ve kendi için özgür İstenç, Hak, Törellik vb. üzerine en küçük bir önsezi bile bulunmaz.

Hegel, *Tüze Felsefesi*, 1821

ÖZGÜR TINİN EREĞİ EDİMSSEL ÖZGÜRLÜKTÜR

§ 27

Özgür Tinin (§ 21) saltık belirlenimi ya da, eğer dilersek, saltık dürtüsü özgürlüğünün ona nesne olmasıdır — hem Tinin kendisinin ussal dizgesi olması, hem de bu dizgenin dolaysız edimsellik olması anlamında nesnel (§ 26) —, öyle ki Tin kendi için, İdea olarak, İstenç kendinde ne ise o olabilsin: İstenç İdeasının soyut Kavramı genel olarak özgür istenci isteyen özgür istençtir.

10

www.idea-yayinevi.com
NOESİS FELSEFE ATÖLYESİ/CKM